

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec T-455/17

Naser Bateni
proti
Rade Európskej únie

Rozsudok Všeobecného súdu (prvá komora) zo 7. júla 2021

„Mimozmluvná zodpovednosť – Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia prijaté voči Iránu – Zoznam osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahuje zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov – Právomoc Všeobecného súdu – Premlčanie – Dostatočne závažné porušenie právnej normy, ktorá priznáva práva jednotlivcom“

1. *Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Právomoc súdu Únie – Žaloba o náhradu škody – Žaloba o náhradu škody spôsobenej nesprávnym zapísaním na zoznam osôb, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia a vykonaním týchto opatrení – Zahrnutie (Článok 340 ZFEÚ; rozhodnutia Rady 2011/783 a 2013/661; nariadenia Rady č. 1245/2011, č. 267/2012 a č. 1154/2013)*

(pozri body 48 – 51)

2. *Žaloba o náhradu škody – Premlčacia lehota – Začiatok plynutia – Zodpovednosť na základe individuálneho aktu – Nemajetková ujma – Dátum objavenia sa škodlivých účinkov aktu (Štatút Súdneho dvora, článok 46 a článok 53 prvý odsek; nariadenia Rady č. 1245/2011, č. 267/2012 a č. 1154/2013)*

(pozri body 61 – 63, 69 – 71)

3. *Mimozmluvná zodpovednosť – Podmienky – Dostatočne závažné porušenie práva Únie – Miera voľnej úvahy inštitúcie pri prijímaní aktu – Posúdenie protiprávnosti právneho aktu alebo konania inštitúcie – Potreba zohľadniť kontextuálne a časové okolnosti – Existencia dostatočne závažného porušenia práva Únie – Neexistencia (Článok 340 druhý odsek ZFEÚ; nariadenia Rady č. 1245/2011, č. 267/2012 a č. 1154/2013)*

(pozri body 83, 86, 87, 89 – 93, 114, 115, 119 – 121, 123, 124, 128, 129)

4. *Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia voči Iránu – Zmrazenie finančných prostriedkov osôb, subjektov alebo orgánov, ktoré Rada označila za zúčastňujúce sa na šírení jadrových zbraní – Povinnosť rozšíriť toto opatrenie aj na subjekty,*

ktoré taký subjekt vlastní alebo kontroluje – Pojem subjekt vo vlastníctve alebo pod kontrolou – Spôsobilosť subjektov alebo orgánov, ktoré Rada označila za zúčastnené na šírení jadrových zbraní, ovplyvniť rozhodovanie vlastneného alebo kontrolovaného subjektu – Zaradenie na zoznamy takýchto osôb alebo subjektov s cieľom zabrániť obchádzaniu reštriktívnych opatrení – Zahrnutie

[Nariadenia Rady č. 1245/2011, č. 267/2012 a č. 1154/2013]

(pozri bod 94)

5. *Mimozmluvná zodpovednosť – Podmienky – Protiprávnosť – Dostatočne závažné porušenie práva Únie – Požiadavka zjavného a závažného prekročenia hraníc voľnej úvahy inštitúcií – Opatrenia spočívajúce v zmrazení finančných prostriedkov – Posúdenie zákonnosti konania inštitúcií – Dôkaz – Verejné zdroje informácií – Dostatočne závažné porušenie hmotnoprávnych podmienok zápisu do sporných zoznamov – Neexistencia*
(Článok 21 ZEÚ; nariadenia Rady č. 1245/2011, č. 267/2012 a č. 1154/2013)

(pozri body 97 – 107, 110 – 113, 125 – 127, 130)

6. *Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia voči Iránu – Zmrazenie finančných prostriedkov osôb, subjektov alebo orgánov podieľajúcich sa na šírení jadrových zbraní alebo podporujúcich ich šírenie – Podpora jadrových činností Iránu predstavujúcich riziko šírenia – Pojem – Osoby a subjekty poskytujúce poistenie alebo iné kľúčové služby námornej prepravnej spoločnosti Iránskej islamskej republiky alebo subjektom, ktoré sú jej súčasťou, sú pod jej kontrolou alebo konajú v jej mene – Rozsah*
[Rozhodnutie Rady 2010/413 zmenené rozhodnutím 2013/497, článok 20 ods. 1 písm. b); nariadenia Rady č. 267/2012, zmenené nariadením č. 971/2013, článok 23 ods. 2 písm. e), a č. 1154/2013]

(pozri body 116, 117)

7. *Mimozmluvná zodpovednosť – Podmienky – Dostatočne závažné porušenie právnej normy, ktorá priznáva práva jednotlivcom – Výkon práva podať žalobu, ktorý viedol k vydaniu zrušujúceho rozsudku – Účinná súdna ochrana – Porušenie – Neexistencia*
(Článok 340 druhý odsek ZFEÚ)

(pozri body 131, 132)

Zhrnutie

Po tom, čo Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov prijala viaceré rezolúcie týkajúce sa programu šírenia jadrových zbraní, ktorý vyvíjala Iránska islamská republika¹, v ktorých najmä požiadala členské štáty, aby z dôvodu svojich námorných činností zmrazili majetok spoločnosti Islamic Republic of Iran Shipping Lines (ďalej len „IRISL“) a fyzických alebo právnických osôb, ktoré by mohli byť spojené s touto spoločnosťou, Rada Európskej únie prijala reštriktívne opatrenia proti spoločnosti IRISL, spoločnosti HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping (ďalej len

¹ Rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) a 1929 (2010).

„HTTS“)², založenej podľa nemeckého práva, ktorá vykonáva činnosti námorného zástupcu a technického správcu lodí, a proti Naserovi Batenimu³. Rada následne tieto opatrenia ešte niekoľkokrát predĺžila.

HTTS bola 25. októbra 2010 opätovne zapísaná na zoznam osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahujú tieto opatrenia, z dôvodu, že bola pod kontrolou spoločnosti IRISL alebo konala v jej mene,⁴ a 23. januára 2012 takisto z toho dôvodu, že bola zaregistrovaná v Nemecku na rovnakej adrese ako IRISL Europe GmbH a že jej riaditeľ Naser Bateni bol pôvodne zamestnancom spoločnosti IRISL⁵. Naser Bateni bol zaradený na dotknutý zoznam 1. decembra 2011 z dôvodu, že bol bývalým riaditeľom právneho oddelenia spoločnosti IRISL a riaditeľom spoločnosti HTTS, ktorej boli uložené sankcie Únie. Po tom, čo Rada upravila kritériá zápisu tak, že sa vzťahovali priamo na „osoby a subjekt[y], ktoré poskytujú... spoločnosti IRISL poistenie alebo iné kľúčové služby alebo subjekt[y] v [jej] vlastníctve alebo [ňou] kontrolovan[é] alebo konajúc[e] v [jej] mene“⁶, bol Naser Bateni ponechaný na zozname z dôvodu, že konal v mene IRISL, ktorej bol riaditeľom do roku 2008, následne bol generálnym riaditeľom spoločnosti IRISL Europe a bol riaditeľom spoločnosti HTTS, ktorá ako generálny zástupca poskytovala kľúčové služby ďalším dvom námorným prepravným spoločnostiam SAPID a HSDL, ktoré boli tiež označené za subjekty konajúce na účet IRISL.⁷

HTTS a Naser Bateni (ďalej len „žalobcovia“), ako aj IRISL, napadli pred Všeobecným súdom väčšinu opatrení, ktoré voči nim Rada postupne prijala a dosiahli ich zrušenie.⁸ V tejto súvislosti sa žalobcovia na základe článkov 268 a 340 ZFEÚ, ktoré sú uplatniteľné v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti Únie, domáhali náhrady škody, ktorá im údajne vznikla v dôsledku zápisov na sporné zoznamy. Tvrdili najmä, že ich zápisy do dotknutých zoznamov predstavujú dostatočne závažné porušenia právnych noriem, ktorých cieľom je priznať práva jednotlivcom.⁹

V týchto dvoch veciach Všeobecný súd zamietol žaloby žalobcov o náhradu škody a najmä pripomenul, že konštatovanie protiprávnosti právneho aktu Únie samo osebe nepostačuje na prijatie záveru o automatickom vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie z dôvodu protiprávnosti konania niektorej z jej inštitúcií.

² Rozhodnutie Rady 2010/413/SZBP z 26. júla 2010 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu a o zrušení spoločnej pozície 2007/140/SZBP (Ú. v. EÚ L 195, 2010, s. 39) a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) č. 668/2010 z 26. júla 2010, ktorým sa vykonáva článok 7 ods. 2 nariadenia (ES) č. 423/2007 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 195, 2010, s. 25).

³ Rozhodnutie Rady 2011/783/SZBP z 1. decembra 2011, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 319, 2011, s. 71) a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) č. 1245/2011 z 1. decembra 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 961/2010 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 319, 2011, s. 11).

⁴ Nariadenie Rady (EÚ) č. 961/2010 z 25. októbra 2010, o reštriktívnych opatreniach voči Iránu, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 423/2007 (Ú. v. EÚ L 281, 2010, s. 1).

⁵ Rozhodnutie Rady 2012/35/SZBP z 23. januára 2012, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 19, 2012, s. 22) a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) č. 54/2012 z 23. januára 2012, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 961/2010 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 19, 2012, s. 1).

⁶ Článok 20 ods. 1 písm. b) rozhodnutia Rady 2010/413/SZBP z 26. júla 2010 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu a o zrušení spoločnej pozície 2007/140/SZBP (Ú. v. EÚ L 195, 2010, s. 39), zmeneného rozhodnutím 2013/497/SZBP, a článok 23 ods. 2 písm. e) nariadenia Rady (EÚ) č. 267/2012 z 23. marca 2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 961/2010 (Ú. v. EÚ L 88, 2012, s. 1), zmeneného nariadením (EÚ) č. 971/2013.

⁷ Rozhodnutie Rady 2013/661/SZBP z 15. novembra 2013, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 306, 2013, s. 18), a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) č. 1154/2013 z 15. novembra 2013, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 306, 2013, s. 3).

⁸ Pozri rozsudky zo 7. decembra 2011, HTTS/Rada (T-562/10, EU:T:2011:716); z 12. júna 2013, HTTS/Rada (T-128/12 a T-182/12, EU:T:2013:312); zo 6. septembra 2013, Bateni/Rada (T-42/12 a T-181/12, EU:T:2013:409); zo 16. septembra 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines a i./Rada (T-489/10, EU:T:2013:453), a z 18. septembra 2015, HTTS a Bateni/Rada (T-45/14, EU:T:2015:650).

⁹ Vo veci HTTS/Rada (T-692/15 EU:T:2017:890) Všeobecný súd najprv rozsudkom z 13. decembra 2017 zamietol návrh spoločnosti HTTS na náhradu škody. Súdny dvor následne 10. septembra 2019 zrušil tento rozsudok vo veci HTTS/Rada (C-123/18 P, EU:C:2018:694) a vec bola vrátená Všeobecnému súdu.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd v oboch veciach preskúmal, či skutočnosti, ktoré uvádzajú žalobcovia, umožňujú preukázať, že predmetné zápisy predstavujú dostatočne závažné porušenia právnej normy, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom, ako to vyžaduje judikatúra v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti Únie.

V tejto súvislosti Všeobecný súd v oboch veciach pripomína, že kritériá, ktoré treba zohľadniť pri posúdení dostatočne závažného porušenia právnej normy, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom, sa musia všetky vzťahovať na deň, keď dotknutá inštitúcia prijala rozhodnutie alebo konanie. Takisto pripomína, že zjavne nesprávne posúdenie ako žalobný dôvod uvedený na podporu žaloby o neplatnosť treba odlišovať od zjavného a závažného prekročenia hraníc voľnej úvahy, ktoré sa vytýka v rámci žaloby o náhradu škody na účely určenia takeého porušenia.

Všeobecný súd pritom uvádza, že Rada mala k dispozícii veľké množstvo dôkazov, ktoré dokazovali existenciu väzieb medzi spoločnosťami IRISL a HTTS a Naserom Batenim.

Všeobecný súd najmä uvádza, že pojem spoločnosť „vo vlastníctve alebo pod kontrolou iného subjektu“ ponechával Rade určitú mieru voľnej úvahy a že Rada predložila dôkazy, ktoré považovala za spôsobilé preukázať povahu väzieb medzi spoločnosťami HTTS a IRISL a Naserom Batenim. Vo veci T-455/17 Všeobecný súd konštatoval, že zápisy žalobcu sa zakladali tak na osobnej väzbe medzi ním a spoločnosťou IRISL, ako aj na skutočnosti, že žalobca mal riadiacu úlohu v rámci spoločnosti údajne vlastnenej spoločnosťou IRISL alebo pod jej kontrolou, konkrétne spoločnosti HTTS, ktorá poskytovala kľúčové služby ďalším spoločnostiam, ktoré boli údajne vo vlastníctve spoločnosti IRISL alebo pod jej kontrolou. Všeobecný súd v tejto súvislosti dospel k záveru, že aj za predpokladu, že by sa Rada pri sporných zápisoch dopustila nesprávneho posúdenia v tejto súvislosti, toto pochybenie nemôže byť zjavné a neospravedliteľné a nemožno usudzovať, že primerane prezieravý a starostlivý správny orgán by sa ho za podobných okolností nedopustil.

Všeobecný súd napokon zamietol výhrady žalobcov, podľa ktorých boli nesprávne ich zápisy na zoznamy založené aj na účasti spoločností prepojených so spoločnosťou IRISL, konkrétne spoločnosťami SAPID a HDSL, na šírení jadrových zbraní, a to z dôvodu, že reštriktívne opatrenia voči spoločnosti IRISL boli 16. septembra 2013 zrušené.¹⁰ Všeobecný súd okrem iného pripomína, že zákonnosť napadnutých aktov sa musí posudzovať podľa skutkových a právnych okolností existujúcich v čase prijatia aktu, a zdôrazňuje, že nebola spochybnená vecná správnosť porušenia zbrojného embarga zavedeného Organizáciou Spojených národov zo strany spoločnosti IRISL a že zapojenie spoločnosti IRISL do troch prípadov týkajúcich sa prepravy vojenského nákladu zvyšovalo riziko, že bude takisto zapojená do prípadov prepravy nákladu súvisiaceho so šírením jadrových zbraní, takže Rada sa nedopustila porušenia hmotnoprávnych podmienok zápisu do zoznamu, ktoré by mohlo viesť k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie.

Všeobecný súd v dôsledku toho zamietol obe žaloby o náhradu škody v celom rozsahu.

¹⁰ Rozsudok zo 16. septembra 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines a i./Rada (T-489/10, EU:T:2013:453).